

EASTR Genel Başkanı Paris Valisi Daniel CANEPA;

“Fransa’da

Reformlar Mülki İdarenin Rolünü

Azaltmaktan Ziyade Devlet Hizmetlerinin

Eşgüdümündeki Rolünü Artırmıştır”

Valiler saha adamlarıdır ve mesleklerinin birçok yönü vardır. Vali olmak, tıkanmış durumları aşmak, uzlaştırmak, yerel unsurları harekete geçirmek, kamu menfaatleri için çözümler bulmak demektir. Valilik bir kariyer mesleğidir. Krizlerle yüzleşmek için cesaret, vatandaşlarımızın beklentilerine cevap vermek için güçlü bir uyum kapasitesi gerektiren zor bir meslektir.

Röportaj: Kasım TURGUT - Mehmet ŞAHİN

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Röportaj talebimizi kabul ettiğiniz için teşekkür ediyorum. EASTR (Devlet Bölgesel Temsilciler Avrupa Birliği)’nin başkanı olarak görev yapıyorsunuz. Bu kapsamda Fransa’daki uygulamalar ve “yeni kamu yönetimi anlayışı” birlikte değerlendirildiği zaman “devlet taşra temsilcilerinin” fonksiyonları ve statülerinde son zamanlarda değişiklik olmuş mudur? Değişim eğilimi ne yöndedir ve gelecekte bu konuda ne tür değişimler yaşanabilir.

Daniel CANEPA: Fransız toprakları, idari kademelerin ussallaştırıl-

ması ortak kaygısına sahip, devletin ve yerel toplulukların birlikte var olduğu bir reform yaşadı.

Yerel topluluklar açısından, bu reform özellikle bazı yerel yönetimlerin (il ve bölge) birleşmesiyle kendini gösterdi. Eylem 2011’e gelince, bu Fransa’nın yerel yönetimler arası durumunun ele alınmasına odaklanacaktır.

Bu reform sürecinde aynı zamanda, devlet merkezi olmayan hizmetler konusunda da çok geniş çaplı bir reform tamamladı.

Devletin bu reformunun üç amaç bulunmaktadır;

- İdari durumu basitleştirmek. Örneğin, “Ile de France” Bölgesinde, hizmetlerin sayısı yarıya yarıya azaltılarak, 1 Temmuz 2010’ da yirmiden fazla servis sadece ona indirilmiştir.
- Bölgesel düzeyi güçlendirerek ve karşılıklı yardımlaşmalarla büyük tasarruf yöntemleri belirlenerek, devletin yerel düzeydeki çalışmaları en iyi duruma getirilmiştir.

• Bir bakanlık mekanizması içerisine sıkıştırılmadan, ama kullanıcıların dikkate alındığı yöntemler yaratılarak, bakanlıklar arası işbirliği il düzeyinde canlandırılmıştır.

İlgili tartışmalarında; bu reform doğal olarak görevlerin teslimi (daha sonrasında yerel yönetimlere emanet edilen görevler) konusunda devletin amaçlarının gelişimi ve kamuoyunun tepkisi hakkında sorular ortaya çıkarmaktadır.

Fakat birçok meslektaşımın bana iletmiş mesajlar daha çok olumludur. Sınırlanmış alanlarda çalışan devlet, kendi anlaşılabilirliğini pekiştirir ve vali ve kaymakamların bakanlıklar arası rolünü güçlendirir. Temelinde, bakanlıklar arası ortak hizmet sunumu bizim uzmanlık alanımızdır. Bu reform Mülki idarenin rolünü azaltmaktan ziyade, devlet hizmetlerinin eşgüdümlü rolünü artırmaktadır.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Kamu yönetiminde karar alma ve uygulama mekanizmalarına sivil toplum örgütlerinin ortak edilmesi yönündeki uygulamaları merkezi idarenin taşra temsilcileri açısından nasıl değerlendiriyorsunuz? Devleti temsil edenler açısından “yönetişim kavramını” nasıl algılamalıyız?

Daniel CANEPA: Fransız sistemi şematik olarak toplumsal hayatın iki çeşit düzenleyicisi etrafında kendini organize etmektedir. Genel menfaati savunan devlet ve daha çok mahalli menfaatleri temsil eden yerel yönetimler.

Hükümet, valilerin ve idarenin taşrada uygulamakla yükümlü olduğu kamu politikalarını üniter ve nispeten merkezi bir mantık çerçevesinde yönlendirmeye karar verir.

Aksine, yerel yönetimler tabakalaşmış ve kalabalık bir karakter ortaya koyarlar(yarısından fazlasında beş yüzün altında nüfus olan 36692 komün, 2600 den fazla yerel yönetim-

ler arası işbirliği kurumları, 100 il ve 26 bölge). Geçmişten günümüze gelen bu idari arapsağının artıları olduğu gibi eksileri de var.

Genel seçimler ve Fransa'nın seçtiği 500.000 kadar yerel yöneticinin büyük yönetim özgürlüğü sayesinde, birincil artısı yerel demokrasiye yapmış olduğu büyük katkıdır.

Ancak, aynı zamanda sistem üç kusurdan zarar görmektedir.

- Karmaşıklık: yetkilerin karışıklığı sistemi vatandaşlar için anlaşılmaz hale getirmektedir.
- Maliyet: yerel maliye kamu harcamalarının % 20 sini oluşturmaktadır ve adem-i merkeziyetçilik farklı belirsizliklerinin etkisi altında ilerlemeye devam etmektedir.

- Dayanışma eksikliği

Bu tanım karşısında, öyleyse harekete geçmek gerekiyordu. 2009-2010 yılında uygulanan reformların amacı Fransız idari yapısını basitleştirmektir.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Merkezi idarenin taşra temsilcilerinin seçimle işbaşına gelmesini Avrupa ülkelerindeki pratikten hareketle nasıl değerlendiriyorsunuz? Merkezi idarenin taşra temsilciliğinin “kariyer meslek olması” veya “seçimle atanmasını” karşılaştırsak devlet yönetimi açısından hangisinin avantajlı olduğunu söyleyebiliriz.

Daniel CANEPA: Fransa'da devlet temsilcileri seçilmiş değildir: genellikle karmaşık sorunları ve kriz durumlarını yönetme kapasitesi geniş ölçüde gelişmiş kaymakamlık mesleğinin sonunda atanan yüksek bürokratlardan bahsedilmektedir. Devleti taşrada temsil etmek, gerçekten bir meslektir.

Bununla birlikte, valinin atanması bakanlar kurulunda alınan siyasi bir karardır. Aslında, taşrada devleti ve hükümeti temsil edecek kişinin onun

güvenine sahip olması gerekliliği normaldir.

Öte yandan, bu atama yöntemi valilere çifte meşruiyet verir: cumhuriyetçi yansızlık ve tarafsızlık ve hükümeti mahalli düzeyde temsil etme. Böylece, bu meşruiyet valilerin yerini yerel seçilmişlere kıyasla sağlamlarlaştırmaktadır.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Avrupa ülkelerinin bir kısmında son yıllarda yapılan reformlarla yerel yönetimler üzerinde merkezi idarenin temsilcilerinin vesayet yetkisi yerine yargısal denetimin ikame edilmesi yönündeki uygulamada nasıl sonuçlar doğurmuştur? Yerel yönetimlerde yasallığı sağlamak için bir denetim gerekli midir?

Daniel CANEPA: Devletin yerel yönetimler üzerindeki kontrolü son 30 yılda ciddi şekilde ilerlemiştir. 1980li yıllarda, yerel idareler üzerinde bir vesayet yönteminden, yerel yönetimlerin iş ve eylemlerinin hukukiliğinin aposteriori kontrol edildiği bir yönetime geçtik(yetkilerin devletten yerel yönetime geçtiği ademi merkeziyetçiliğin peş peşe gelen belirsizlikleriyle- lise ve ortaokulların bakımı, mesleki eğitim, yol bölgelerinin idaresi gibi.)

İki temel etken, günümüzde devlet ile yerel yönetimler arasındaki ilişkide gelişime sebep oldu:

- Kamu politikalarının ortaya konması için eşfinansmanın gelişmesinin yaygınlaşması (ulaşım, yüksek öğrenim gibi) devlet-yerel yönetim ortaklığının sıklaştı.

- Aynı zamanda, devletin ussallaşması onu hukukilik denetimini kullanmaya yönlendirdi. Devletin bazı teknik konularda (satın alma) uzmanlık kapasitesinde güçlenmeler ve valiliklerin sayısında bir gelişme yaşandı.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Paris valisi olarak görev yapıyorsunuz. Av-

rupa ülkelerinde Metropol şehir yönetimlerinde mülki idare amirlerinin görev ve fonksiyonlarında değişiklik eğilimi ne yöndedir. Kriz yönetimi, güvenlik kent planlaması ve çevre konularında yetki ve sorumluluklarda artıştan söz edebilir miyiz?

Daniel CANEPA: Büyük bir Paris'in ortaya çıkmasına ilişkin ihtimalin güç kazanması, dünya ölçeğinde metropollerin rekabet edebilirliğinde Paris'in yeri, beni bu dosyayı takip için bir plan hazırlamaya yönlendirdi. "Büyük Paris projesi" öncelikle toplu taşıma konusunda mevcut durumu iyileştirmeyi ve geleceği hazırlamayı amaçlıyor. Mevcut ulaşım altyapısında hızlı bir iyileştirmeyi öngörmek ve 2025 yılına kadar bölgesel ölçekte bir çevre yolu projesi gerçekleştirmek anlamına geliyor.

22,7 milyar avrosu sadece çevre yolu için, 2010'dan 2025'e kadar yatırım yapılacak olan toplamda 32,4 milyar avro demek oluyor.

Büyük Paris projesi, bir yandan, başkent bölgesinin uluslar arası cazibesini güçlendirecek gelişim ve değişim kutuplarını bu ulaşım ağı

çevresine çekerken, diğer taraftan bölgede yaşayan vatandaşların hayat şartlarının iyileşmesini sağlayacak, konut ve tesislerin bu bölgede kurulmasını, amaçlamaktadır.

Bu, "Ile de France" bölgesinin valisinin, Paris valisinin, yerel seçilmişlerin ortaklığını kapsamaktadır. 17 bölgesel kalkınma projesinin sözleşmesi üzerinde çalışılmakta ve 2012 yılında sonuçlanması hedeflenmektedir. Bu sözleşmeler yarının bölgedeki gelişmenin temellerini oluşturacaklar.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Fransa'da vali olarak görev yapmak nasıl bir duygu? Mesleğinizi geleceğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Daniel CANEPA: Valiler saha adamlarıdır ve mesleklerinin birçok yönü vardır.

•Düzenleyici görevleri vardır(kriz yönetimi, güvenlik gibi) Fakat gidecek, görevleri ülkenin selameti için diğer önemli konulara doğru kaymaktadır: ekonomik gelişme, sosyal uyum, sürdürülebilir gelişme gibi.

Vali olmak, hem de tıkanmış durumları aşmak, uzlaştırmak, yerel

unsurları harekete geçirmek, kamu menfaatleri için çözümler bulmak demektir.

Son olarak, daha önce de söylediğim gibi, vali olma bir meslektir. Krizlerle yüzleşmek için cesaret ve vatandaşlarımızın beklentilerine cevap vermek için güçlü bir uyum kapasitesi gerektiren zor bir meslektir. Böylece, söylemeden geçemeyeceğim: valilik mesleğinin geleceği var.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Türk İdareciler Derneği'nin EASTR üyeliğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Derneğin üyesi olarak, kısa ve orta vadedeki faaliyetlerde neler bekliyorsunuz?

Daniel CANEPA: Avrupa Bölgesel Devlet Temsilcileri Birliği başkanı olarak, Türk İdareciler Derneğinin birliğimizin merkezine gelişini saygılarımla selamlıyorum. AERTE üyesi ülkeler arasında güzel uygulamaların değişimi çalışmalarımızın asıl gayelerindendir. Bu, gerçekten değerli konularda bir devlet organizasyonunun arzusunun daha etkili ve çarpıcı olmasını yeniden sağlar.

Diğer yandan, Türkiye'ye referans olan Vali Jean Dussourd'un katkılarıyla bizim iki ülkemizin ortaklığını da tebrik etmek istiyorum. Bu ortaklık, Türkiye'de ve Fransa'da uygulanan reformların karşılıklı değişimini kesinlikle güçlendirmeyi amaçlayan bir gönüllülük üzerine kurulmuştur.

Bundan başka, İçişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ile Fransa'ya geçişi esnasında onun şerefine verilen bir resepsiyonda bu konular üzerine konuşma imkânı buldum. Son olarak, büyük bir zevkle şimdi de Türk Kaymakam Lütfullah Un'u ağırlamaktayım. "Ile de France" Bölgesi Valiliğinde bir aylık staj yapacak.

K.TURGUT - M.ŞAHİN: Bu keyifli sohbet için çok teşekkür ediyoruz.

